

Transformace náhodných veličin a vektorů II

VI.

Upozornění: Pro nahrazování neúčasti na cvičení si můžete vybrat i některé z příkladů 8–11, 13–15 pro cvičení 5 (pokud jste je již nepoužili jako nahrazovací příklady).

1 * Necht' $X_1, X_2 \stackrel{\text{i.i.d.}}{\sim} \Gamma(\lambda, n)$, kde $n \in \mathbb{N}$ a $\lambda > 0$. Necht'

$$Y_1 = \frac{X_1}{X_1 + X_2}, \quad Y_2 = \frac{X_2}{X_1 + X_2}.$$

- (i) Určete rozdělení náhodného vektoru $\mathbf{Y} = (Y_1, Y_2)^\top$.
- (ii) Určete rozdělení náhodné veličiny Y_1 .

2 * Necht' $(X, Y)^\top$ má rovnoměrné rozdělení na $\langle 0, 1 \rangle^2$. Necht'

$$\mathbf{W} = \begin{pmatrix} U \\ V \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} e^{X+Y} \\ e^{X-Y} \end{pmatrix}.$$

Určete rozdělení náhodného vektoru $\mathbf{W}$.

3 * Mějme kouli o náhodném poloměru $R \sim R(0, 1)$. V náhodné vzdálenosti L od středu vedeme kouli řez, přičemž $L \sim R(0, 1)$ a L a R jsou nezávislé. Necht' Z označuje poloměr řezu.

- (i) Určete rozdělení náhodné veličiny Z .
- (ii) Určete střední poloměr řezu.

Poznámka. Popsaným problémem se zabýval S. D. Wicksell (Wicksell, 1925, *Biometrika* **17**, 84–99).

Připomenutí 1: Hyperbolické funkce jsou pro $x \in \mathbb{R}$ definovány následovně

$$\begin{aligned} \sinh x &= \frac{e^x - e^{-x}}{2}, & \operatorname{tgh} x &= \frac{e^x - e^{-x}}{e^x + e^{-x}}, \\ \cosh x &= \frac{e^x + e^{-x}}{2}, & \operatorname{cotgh} x &= \frac{e^x + e^{-x}}{e^x - e^{-x}}, \quad x \neq 0. \end{aligned}$$

Připomenutí 2: Hyperbolometrické funkce jsou inverzními funkcemi k (monotonním) částem hyperbolických funkcí a mají následující tvar:

$$\begin{aligned} \operatorname{argsinh} x &= \log(x + \sqrt{x^2 + 1}), & x &\in \mathbb{R}, \\ \operatorname{argcosh} x &= \log(x + \sqrt{x^2 - 1}), & x &\geq 1, \\ \operatorname{argtgh} x &= \frac{1}{2} \log \frac{1+x}{1-x}, & |x| &< 1, \\ \operatorname{argcotgh} x &= \frac{1}{2} \log \frac{x+1}{x-1}, & |x| &> 1. \end{aligned}$$

- 4 Najděte rozdělení součtu veličin X a Y , jestliže tyto jsou nezávislé a $X \sim \text{Exp}(\lambda)$, $Y \sim \text{R}(0, \theta)$, Určete střední hodnotu a rozptyl $X + Y$.
- 5 Necht' jsou X, Y nezávislé náhodné veličiny s rozdělením $X \sim \text{R}[0, 1]$ a $Y \sim \text{R}[-1, 1]$. Určete rozdělení veličiny $Z = XY^2$.
- 6 Necht' jsou X, Y nezávislé náhodné veličiny s rozdělením $X \sim \text{R}[0, 2]$ a $Y \sim \text{R}[1, 2]$. Určete rozdělení veličiny $Z = (1 - X)^2/Y$.
- 7 Necht' jsou X, Y nezávislé náhodné veličiny s exponenciálním rozdělením $X \sim \text{Exp}(1)$ a $Y \sim \text{Exp}(1/2)$. Určete rozdělení veličiny $Z = \log(2X + Y)$.